

עדכונים בנושא חוק חופש המידע

1. חובת הנמקה בדחיית בקשה לחופש מידע - נוהל היחידה לחופש המידע במשרד המשפטים

סעיף 1 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 קובע כי "לכל אזרח ישראלי או תושב, הזכות לקבל מידע מרשות ציבורית" ואולם, זכותו זו של האזרח לקבל מידע אינה מוחלטת, והחוק קובע בסעיפים 8-9 חריגים אשר רק בהתקיימם הרשות תהא רשאית לסרב לבקשה לקבלת המידע. מקום בו הרשות סבורה כי קיימת עילה מספקת שלא למסור את המידע המבוקש (בהסתמך על החריגים הקבועים בחוק), עליה לנמק את הסיבות לדחייה.

ביולי 2012, פרסמה היחידה לחופש המידע במשרד המשפטים נוהל שמטרתו להבהיר את הליך קבלת ההחלטה לסרב לבקשה לקבלת מידע, וכן קווים מנחים להנמקת הרשות את החלטתה.

שלבי קבלת ההחלטה:

ברירת המחדל היא כי על הרשות למסור את המידע המבוקש על-ידי האזרח. ברם, אם סבורה הרשות כי מתקיימת עילה לסרב לבקשה, אזי לפני קבלת החלטה בדבר הסירוב, על הרשות לוודא כי סיבת הסירוב מנוייה בסייגים הקבועים בחוק. בהנחה וכן, על הרשות לבחון האם מתקיימים בנסיבות הענין אינטרסים חשובים (כגון, אינטרס מבקש המידע, ככל שפירט את טעמיו לבקשה, אינטרסים ציבוריים משמעותיים או אינטרס מוגן של צד ג', ככל שקיים), אשר יטו את הכף לטובת מסירת המידע המבוקש (סעיף 10 לחוק).

במידה והרשות עדיין סבורה כי המידע חוסה תחת החריגים שבחוק והאיזון שבין האינטרסים השונים נוטה לטובת אי-מסירת המידע, עדיין חובה על הרשות לבחון את אפשרויות המסירה המנויות בסעיף 11 לחוק, דהיינו, האם ניתן למסור את המידע המבוקש בחלקו והאם ניתן למסור את המידע המבוקש בתנאים. במידה והרשות הגיעה למסקנה כי אינה יכולה למסור את המידע המבוקש בחלקו או בתנאים, עליה לנמק את החלטתה זו.

הנמקת ההחלטה:

בהחלטתה, על הרשות לציין במפורש את הסעיף בגינו נדחתה הבקשה וכן לפרט אודות העילה הספציפית שבגינה נדחתה הבקשה.

הנוהל מפרט העילות השונות שבחוק ומבהיר כיצד ובאיזו מידה על הרשות לנמק את החלטתה. כך, **למשל**, בנסיבות של דחיית בקשה משום שהטיפול בה מצריך הקצאת משאבים בלתי סבירה, על הרשות לפרט מהו טיב המשאבים הדרושים ולהתייחס הן למשאבים כלכליים והן לכח האדם הנדרש לטיפול בבקשה, תוך פירוט הדרג המקצועי

30 באוקטובר, 2012

למידע נוסף ניתן לפנות
לעו"ד גילי שפר
gili@bf-law.co.il

טלפון: 04-8371505
פקס: 04-8370231
שד' מוריה 50 חיפה
מיקוד 34572
www.bf-law.co.il

מזכר זה כולל מידע כללי בלבד ואינו מהווה יעוץ משפטי או תחליף לייעוץ משפטי. מזכר זה מוגש כשירות ללקוחותינו. יש לשקול את נסיבותיו הפרטניות והקונקרטיים של כל מקרה לגופו ולשם כך יש להיוועץ עמנו.

עדכונים בנושא חוק חופש המידע

הנדרש לטיפול בנושא וכן מהי כמות המשאבים המשוערת לטיפול בבקשה. בהנחה וכמות המשאבים בלתי סבירה, על הרשות להציע למבקש, ככל שניתן, את האפשרות לצמצם את היקף הבקשה כך שהרשות תוכל לבדוק את המבוקש במשאבים סבירים ולהיענות לבקשה.
כך מפורט בנוהל מהי ההנמקה המתאימה לפי כל עילת סירוב חוקית.

לאחר נימוק העילה הספציפית, על הרשות לנמק ולפרט אודות האינטרסים ששקלה ואודת האיזונים שביצעה, ולהבהיר מדוע במכלול השיקולים העדיפה את אי גילוי המידע על פני חשיפתו (סעיף 10 לחוק).

לבסוף, על הרשות ליידע את המבקש על זכותו לעתור כנגד החלטת הרשות לבית המשפט לעניינים מנהליים תוך 45 יום.

את הנוהל המלא, ניתן להוריד [מאתר משרד המשפטים](#).

2. עדכון פסיקה: עע"מ 1386/07 עיריית חדרה נ' שנרום בע"מ (16.7.2012)

המשיבה, חברת שנרום, עוסקת במתן שירותים של ייעוץ בנושאי ארנונה, ובמסגרת עבודתה עורכת בדיקות השוואתיות של גובה סכום הארנונה שנקבע לנכסים מסוגים מסוימים. כחלק מפעילותה בעיר חדרה, שלחה המשיבה מכתב לעירייה ובו ביקשה טבלה מפורטת שתכלול את כל הנכסים בעיר, את גודלם, את סיווגם לצרכי ארנונה, הנחות שניתנו לנכסים, ופרטי המחזיקים (שם וכתובת). עיריית חדרה לא התנגדה ליתן את המידע המפורט, אך התנגדה ליתן את המידע בצירוף פרטי המחזיקים בנכס. עיריית חדרה נסמכה על מספר חריגים בחוק חופש המידע, אשר בהתקיימם הרשות לא חייבת למסור מידע:

סעיף 9(3) לחוק, לפיו, "רשות ציבורית לא תמסור מידע שהוא אחד מאלה: [...] (3) מידע שגילוי מהווה פגיעה בפרטיות, כמשמעותה בחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981 (להלן – חוק הגנת הפרטיות), אלא אם כן הגילוי מותר על פי דין".

סעיף 8(1), לפיו: "רשות ציבורית רשאית לדחות בקשה לקבלת מידע באחד מאלה: (1) הטיפול בה מצריך הקצאת משאבים בלתי סבירה;

וסעיף 9(ב)(1), לפיו: "רשות ציבורית אינה חייבת למסור מידע שהוא אחד מאלה: (1) מידע אשר גילוי עלול לשבש את התפקוד התקין של הרשות הציבורית או את יכולתה לבצע את תפקידיה".

ביחס לחריגים האחרונים טענה העירייה, כי החלטה לגלות את המידע עלולה ליצור נטל המכביד על תפקודה, שכן תגרום למספר גדול של הליכים משפטיים מצידם של מחזיקים במקרקעין אשר יבקשו למנוע את חשיפת זהותם, ואין לאלץ את העירייה להתמודד עם מספר כה רב של הליכים.

עדכונים בנושא חוק חופש המידע

בית המשפט לעניינים מינהליים קבע כי על עיריית חדרה להיעתר לבקשת חברת שנרום, אולם על עיריית חדרה לפנות למחזיקים בנכסים, בהתאם לסעיף 13 לחוק חופש המידע, ולהודיע להם על זכותם להתנגד למסירת המידע. בסופו של הליך היידוע, העירייה תמסור לשנרום את המידע אשר למסירתו לא התנגדו צדדים שלישיים, או שהתנגדותם נדחתה על ידי העירייה.

עיריית חדרה הגישה ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון. טענותיה המרכזיות הן כי הפנייה לכל המחזיקים אינה מעשית ומצריכה הקצאת משאבים בלתי סבירה. מעבר לכך, העירייה סבורה כי היא תאלץ בסופו של דבר להתמודד עם השגות רבות של מחזיקים ולאחר מכן עם עתירות מנהליות של המחזיקים אשר הוחלט למסור את פרטיהם. כמו כן, העירייה עומדת בשנית על טענותיה בנוגע לפגיעה בפרטיות המחזיקים.

בית המשפט העליון קיבל באופן חלקי את הערעור של עיריית חדרה, וקבע כי מידע אודות גודל וסיווג הנכס בצירוף שמותיהם וכתובתם של האנשים המחזיקים בו מאפשר הסקת מסקנות בנוגע לטיב השימוש בנכס, ליכולתו הכלכלית של המחזיק, עיסוקו ועוד, ולכן מהווה פגיעה בפרטיותם של המחזיקים. בניגוד להסדר שנקבע בבית המשפט המחוזי, בבית המשפט העליון נקבע כי על העירייה להודיע לכל המחזיקים כי פרטיהם האמורים התבקשו על-ידי חברת שנרום, ובמידה והם מוכנים למסרם, יודיעו זאת לעירייה, כאשר שתיקתם בנושא תיחשב להתנגדות למסירת פרטיהם. בית המשפט מונה את יתרונתיו של מתווה זה: ראשית, הוא מונע הכבדת יתר על המחזיקים עצמם; שנית, מונע הכבדה על הרשות ואת החשש לשיבוש תפקודה התקין והקצאת משאבים בלתי סבירה לבחינת כל ההשגות.

3. **עדכון פסיקה: על משרד החינוך לפרסם את נתוני המיצ"ב לפי חתך בית ספרי** (ע"מ 1245/12 התנועה לחופש המידע ואח' נ' משרד החינוך (23.8.12))

בעתירה נדונה בקשה של קבוצת הורים, כי משרד החינוך יפרסם את תוצאות מבחני המיצ"ב (מדדי יעילות וצמיחה בית-ספרית). משרד החינוך הסכים לפרסם את הנתונים בחלוקה לפי יישובים, אך לא בחתך בית-ספרי. הדיון בעתירה התרכז בבקשתם של העותרים למידע לפי חתך בית-ספרי, שמטרתו לשפר את יכולתם להעריך את הישגיו של בית הספר בו מתחנכים בניהם ובנותיהם.

בית המשפט המחוזי קבע כי המידע שביקשו הוא "מידע אשר גילוי עולול לשבש את התפקוד התקין של הרשות הציבורית או את יכולתה לבצע את תפקידיה" (סעיף 9(ב)(1))

- חדשות המחלקה המנהלית -

עדכונים בנושא חוק חופש המידע

לחוק חופש המידע), ועל כן המשיבים רשאים לא לגלותו. על פסק דין זה ערערו ההורים לבית המשפט העליון.

בית המשפט העליון קיבל את הערעור וקבע כי משרד החינוך לא הצליח להוכיח כי קיימת ודאות קרובה לכך שפרסום תוצאות בחינות המיצ"ב לפי חתך בית-ספרי עלול לגרום לשיבוש ממשי בתפקודה התקין של הרשות הציבורית.

בתוך כך, דחה בית המשפט את טענת משרד החינוך, כי אם יפורסמו התוצאות, עלול צוות בית הספר לנקוט בצעדים לא לגיטימיים על-מנת להעלות את ציוני הבחינות בבית ספרם.

עוד נדחתה הטענה כי כתוצאה מפרסום הנתונים יש חשש לפגיעה באינטגרציה משום שתלמידים חזקים ירוכזו על-ידי הוריהם בבתי הספר שציוני בחינות המיצ"ב שלהם הם הגבוהים ביותר.

נקבע, כי חשש זה אינו עולה כדי "שיבוש פעילותה של הרשות", אלא, לכל היותר, החשש עולה כדי פגיעה באינטרס ציבורי שהרשות מנסה לקדם. מכל מקום, בחוק חופש המידע לא נמצאת עילה המתירה לרשות לסרב לחשוף מידע הקיים משום שהיא סבורה כי למבקש עדיף לא לדעת את המידע המבוקש. נקבע, כי מניעת המידע מההורים פוגעת ביכולתם לפעול במסגרת החופש והאוטונומיה הנתונים להם ומסכלת את האפשרות שלהם להשפיע על רמת הלימודים בבי"ס בו לומד ילדם על-ידי העברת ביקורת לגיטימית על מנהלי ומורי ביה"ס ודרישה כי ישפרו את רמתו.

לבסוף, נדחתה הטענה כי פרסום הציונים יפגע בדימוי העצמי של התלמידים והמורים בבתי הספר בהם הציונים נמוכים, בהעדר עילה כזו לאי-מסירת מידע על-פי החוק.

נשמח לעמוד לרשותכם בכל הבהרה שתידרש.

בכבוד רב,

גילי שפר, עו"ד